

UNIwersytet Medyczny Im. Karola Marcinkowskiego

W POZNANIU

KATEDRA I KLINIKA DERMATOLOGII

Kierownik: Prof. dr hab. n. med. Zygmunt Adamski

Lzikanat
Wydziału Wojskowo-Lekarskiego
wpłynęło dn. 2016-04-26
podpis *Am* l.dz. 879

Adres :
ul. Przybyszewskiego 49
60-355 Poznań

tel. (0-61) 869-12-85, 869-16-12

fax. (0-61) 869-15-72

e-mail: dermatologia@spsk2.pl

OCENA

ROZPRAWY NA STOPIEŃ DOKTORA NAUK MEDYCZNYCH

Lek med. Adama Halbiny

pt. „Wybrane wskaźniki aktywności immunologicznej u chorych na liszaj czerwony płaski i liszaj rumieniowaty”

Zarówno w liszaju czerwonym płaski jak i liszaju rumieniowatym (toczeń rumieniowaty) obserwuje się zmiany skórne, charakteryzowane jako liszajowata reakcja tkankowa (Lichenoid Tissue Reaction), która polega na wzmożonym gromadzeniu limfocytów T w strefie pod błoną podstawną naskórka. Choroby te pomimo odmiennej etiopatogenezy i przebiegu klinicznego mają pewne podobieństwa. Co jest przedmiotem badań, które mają na celu wyjaśnienie, czy liszaj czerwony płaski i liszaj rumieniowaty to patogenetycznie te same choroby ale o odmiennym obrazie klinicznym i przebiegu. Przypadki współistnienia tych dwóch chorób były opisywane w literaturze przez kilku autorów.

Powstaje pytanie, czy w etiopatogenezie tych przewlekłych chorób zapalnych o charakterze autoimmunologicznym odgrywają rolę podobne cytokiny prozapalne wydzielane przez limfocyty T, które dominują w naciekach zapalnych w skórze zmienionej chorobowo.

Publikacje oceniające ten problem należą w piśmiennictwie do nielicznych, dlatego też uważam, że podjęcie tematu badań przez Doktoranta było uzasadnione i ważne.

Praca obejmuje 96 stron maszynopisu, zawierają 19 tabel, 10 rycin oraz 10 fotografii, które ilustrują wstęp oraz wyniki badań własnych.

Układ rozprawy jest klasyczny i obejmuje takie rozdziały jak: indeks stosowanych skrótów, wstęp, założenia i cele pracy, materiał i metody, wyniki, omówienie i dyskusja, wnioski, streszczenie pracy, piśmiennictwo oraz załączniki.

We **wstępie** Doktorant pisze o roli poszczególnych cytokin (ocenianych w niniejszej pracy) w procesach immunologicznych oraz szczegółowo omawia epidemiologię, etiopatogenezę, objawy kliniczne, badania diagnostyczne i kryteria rozpoznania liszaja płaskiego i liszaja rumieniowatego

Analiza tego rozdziału wskazuje na doskonałe przygotowanie teoretyczne Autora.

Cele pracy pracy, jakie postawił sobie Doktorant dotyczą oceny wybranych wskaźników aktywności immunologicznej u chorych na liszaj czerwony płaski i liszaj rumieniowaty.

Cele szczegółowe obejmowały badania stężeń wybranych cytokin takich jak: IL-1 α , IL-2, IL-4, IL-6, IL-10, TNF α , oraz IFN γ w surowicy krwi chorych na liszaj czerwony płaski i liszaj rumieniowaty dyskoidalny.

W rozdziale **Materiał i metody** przedstawiono grupy badanych chorych.

Badaniem objęto 88 osób dorosłych, Wydzielono następujące grupy badane:

- grupę odniesienia (O) stanowiło 30 osób, klinicznie zdrowych, w tym 14 kobiet i 16 mężczyzn
- grupę badaną (B1) stanowiło 32 osoby z liszajem płaskim, w tym 17 kobiet i 15 mężczyzn
- grupę badaną ((B2) stanowiło 26 osób z rozpoznaniem skórnej postaci toczenia rumieniowatego (dyskoidalnej i rozsianej dyskoidalnej) w tym 20 kobiet i 6 mężczyzn.

Metody badawcze zastosowane przez Doktoranta obejmowały:

- Badanie podmiotowe i przedmiotowe pacjentów i ochotników grupy kontrolnej
- Badanie histopatologiczne wycinków ze zmian skórnych dla potwierdzenia rozpoznania
- Oznaczenie stężeń wybranych cytokin (IL-1 α , IL-2, IL-4, IL-6, IL-10, TNF α , oraz IFN γ) w surowicy krwi przy zastosowaniu zestawu Diaclone human ELISA firmy Besancon Cedex, Francja

Wszystkie obliczenia statystyczne wykonano za pomocą testu U Manna-Whitneya oraz testu t-studenta przy wykorzystaniu komputera typu PC.

Za poziom istotności statystycznej przyjęto $p < 0,05$

Wyniki badań zostały wnikliwie i obszernie przedyskutowane.

Doktorant dokonał oceny i interpretacji otrzymanych wyników w konfrontacji z wynikami badań opublikowanymi przez innych autorów.

Wnioski wysunięte przez Autora zostały sformułowane prawidłowo.

Na podstawie przeprowadzonych badań Doktorant potwierdził podobieństwo procesów immunologicznych zachodzących w liszaju czerwonym płaskim oraz w toczeniu rumieniowatym dyskooidalnym a więc chorób zaliczanych już dużo wcześniej do grupy związanej z obecnością tzw. interface dermatitis.

Bardzo istotne z klinicznego punktu widzenia jest spostrzeżenie, iż leczenie biologiczne, skierowane przeciwko zaangażowanym w proces chorobowy interleukinom może być bardzo przydatne w leczeniu tych jednostek chorobowych.

Bibliografia obejmuje 179 pozycji piśmiennictwa. Jest to literatura polska i anglojęzyczna bardzo dobrze dobrana obejmująca głównie pozycje z ostatnich lat, podporządkowana zasadniczemu celowi pracy.

Podsumowanie.

Zdaniem recenzenta, istotne byłoby w przyszłości porównanie stężeń badanych interleukin z aktywnością procesu i rozległością zmian chorobowych w obu schorzeniach a także wykazanie ich ekspresji w obrębie zapalnych zmian skórnych w aktywnym okresie choroby.

Uwagi te nie umniejszają merytorycznej wartości pracy.

Ocenian praca doktorska wywiera korzystne wrażenie zarówno pod względem merytorycznym jaki edytorskim.

Uzyskane wyniki mają cenne wartości praktyczne.

Sposób przeprowadzenia badań, rzeczowa dyskusja i przedstawione wnioski świadczą o dojrzałości fachowej Autora oraz możliwościach samodzielnego prowadzenia badań.

W związku z powyższym mam zaszczyt przedłożyć Panu Dziekanowi i Wysokiej Radzie Wydziału Wojskowo-Medycznego Uniwersytetu Medycznego w Łodzi wniosek o przyjęcie rozprawy lekarza medycyny Adama Halbiny za odpowiadającą wymogom prac doktorskich i dopuszczenie Kandydata do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Prof. dr hab. Zygmunt Adamski

Poznań, 19 kwietnia 2016 r.